

Nasa moč

Glasilo za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1906.

Letnik I.

Konsumna društva in delavstvo.

Delavec spada med najslabše plačane člane človeške družbe. Njegovo delo ni le samo najtežje, najnapornejše, ampak tudi najceneje. Z napredujočo izobrazbo delavca rastejo pa tudi njegove potrebe, — on čuti bolj in bolj, da bi moral biti — a ni, enakopraven član človeške družbe, ki ji žrtvuje vse svoje moči. Z rastočimi potrebami pa rastejo tudi cene teh potrebščin po popolnoma naravnih in logičnih zakonih. Delavec stoji na razpotju, ali naj se odreče vsem že skoraj splošnim potrebam modernega časa, ki jih uživajo njegovi soljudje v izobilju, ali si pa pomaga na drug način, da doseže to, kar se mu odreka zaradi pomanjkanja sredstev.

Ako je delavec pijanček, se niti ne zave, da ve, kaj mu manjka in tudi ne, da bi se mu lahko godilo bolje, in da ima tudi pravico zahtevati izboljšanje svojega položaja — kajti on vidi višek svoje sreče v kupici žganja!

Trezni, moderni delavec se pa bolj in bolj zaveda, kako važno vlogo igra ravno njegov stan v človeški družbi — poprime se vseh pripomočkov, ki so mu na razpolago v izboljšanje svojega položaja. Pristopi k delavskim društvom, ki zasledujejo smoter posameznika z

združenimi močmi in je vsikdar tudi delaven član takih organizacij, kakor pravimo v društvih združenim ljudem.

Med te delavske organizacije spadajo pa po vsej pravici tudi konsumna društva.

Vsakomur je dobro znano, da blago, ako se kupi v mali količini, ne more imeti one cene, kakor če se nabavi v veliki množini na debelo.

To je popolnoma jasno, kajti skozi čim več rok gre blago, v čim več krajih se odloži in zopet odda naprej, tem dražje je, velja namreč delo pri razpečavanju, velja vožnja, in slednjič trgovec tudi ni zadovoljen z dobičkom, ki bi odgovarjal zaslužku navadnega delavca, ampak zahteva pri vsakem blagu gotove odstotke dobička, ki so pa lahko večji ali manjši.

Vodstvo konsumnega društva pa ni tako lahka stvar, kakor bi si kdo mislil, kajti zahteva se že nekoliko trgovske zmožnosti, vsaj delne izobraženosti — treba je pa pred vsem poštenosti in previdnosti in nič manj tudi požrtvovalnosti.

Ni zadostno namreč, da se samo blago naroči in proda, vedeti je treba, koliko blaga se sme naročiti in po kaki ceni, je li blago dobro ali ne. Treba je skrbeti, da ga ne prekani kak usiljiv agent.

Ko pride pa blago že v društvo, se pa ne zahteva nič manj paznosti, da se blago skrbno preišče, jeli dobro ali ne, je po naročilu ali ne in pa da se na primerno mesto shrani, da se ne pokvari, da se nanj ne pozabi in ne zastane, ali pa da ne izgine, ne da bi se dobilo kaj denarja zanj.

Treba je blago, kakor tudi dolg in plačila skrbno vknjižiti. Treba je preračunati, koliko stane blago, koliko vožnja, koliko zopet užitnina itd., iskati ceno, koliko velja društvo eno ali drugo blago, kajti šele potem se more določiti, po kateri ceni naj se prodaja dotično blago.

Da za vse to ni zmožen, kdor ne zna dobro pisati in računati in nima bistrega duha, da bi znal izmed več potov izbrati najboljšo — je vsakomur jasno.

Zato je pa tudi velike važnosti, kakšen je odbor in člani so v to poklicani, da poverijo to nalogo najzanesljivejšim in najzmožnejšim izmed sebe.

Smrt konsumnih društev so pa nepošteno manipulacije odbornikov in uslužbencev.

Zato je pa treba tudi predvsem zelo strogega nadzorstva. Nadziralni odbor ima ravno nalogo, da zasleduje delovanje odbora, preiskuje vknjižbe in jih primerja z računi od časa do časa in

Ada Negri.

Stavka.

Sijajno veliko solnce žari,
poslopje sivo objemlje;
ropota nikjer in dima več ni,
poldan je, tovarna pa dremlje.

Otožnost mrtva se vlači povsod;
vse delo je v stavki zastalo;
ne šuma, ne vpitja ni več tod;
obupno je vse obmolčalo.

Zastava truda, zakaj, zakaj
se solncu ti krilo zakriva?
Poskusi razpeti, razviti se zdaj,
ko črna tovarna počiva.

„Kot razvalina! Vse polno prahu
je statve in stroje zakrilo,
pogumno pa geslo se dviga z zidu:
Brezdelne roke vračilo!

Poskusi in upaj! Stroji spe,
zobovje izpiljeno cvili;
več nego eno življenje je že
razgrizlo v divjaški sill.

Jermena ne tekajo, mirno stoje
in v dim niso razpeta,
kot mračne, zlovoljne straže se zde,
kot tiha, tožna vedeta.

Vreteno pokojno, počiva vijak,
po ješah več ogenj ne greje.
Ni vode v kotlih. In žarek gorak
nad tovarno bleščeče se smeje.

Skoz temne hodnike pa vidim strahov
prikazni v temo zakrite,
ki v slezasto, mrzlo grozo zidov
se zdijo grozilno ovite.

Nakrat oživi vse in vse se zjasni,
človeške oblike dobiva;
orjaško v veličju plamen zažari
in svojo svetlobo razliva.

Vsak stroj se mi vidi kot prerok Boga,
ki poslan je, da se osveti,
in motor tuli, da gre do neba;
vsak tram pa kot meč se zasveti.

In čuje se glas: „Kje zarja si ti?
priplavaj urno od vzhoda;

kdor zdaj pod brezbožnim se bičem znoj
moči naj ga čaka svoboda!

Pravico, ljubezen prinese na svet,
vsi čakamo, gledamo vate;
radostna je deca in starec razvnet,
ko dobe se nadeja zlate!“

Ljubezen je zarja, ki vstaja z noči
in ljudstvo pokliče, da vstane;
bolestne mu ustne sladko ohladi
in z žarki ozdravi mu rane.

Kot sanje zlaté se ljubezen smeji
v bodočnosti jasno blažilni;
o svobodnem delu ljubko govori
in čas nam naznanja rešilni.

Poljubov in pesmi in solčnih cvetic
prinese na krilih nam svojih,
razlegne po zemlji se vzvišeni klic
vesele zmage po bojih.

sicer nepričakovano pregleda blagajno, če se njeno stanje vjema s knjigami itd.

Vedno in vedno se slišijo opazke, pri trgovcu dobim na upanje kolikor hočem itd., a upoštevati se mora, da trgovec zato tudi blago dražje zaračuna in s tem izgube pokrije.

Pred vsem se mora tu upoštevati, da zadruga, ako hoče imeti kredit, si more istega pridobiti s točnim in rednim plačilom, tega pa ne more, ako člani ne plačujejo sproti blaga in če se upošteva, da mora biti itak vedno večja množina blaga v zalogi in da leži v njej denar; zadruga pa in to posebno take, ki dobiček vsako leto sproti razdele med svoje člane, nimajo na razpolago bogve koliko kapitala.

Taka konsumna društva, ki imajo dobro vodstvo in za člane zavedno delavstvo, kakor izkušnja kaže, jako dobro uspevajo.

Tovariši somišljeniki, konsumna društva naj bodo Vaša trdnjava in na Vas je ležeče, ali je ta trdnjava nepremagljiva ali pa se bodo nad njenim padcem radovali Vaši protivniki.

Prvi in zadnji namen konsumnih društev je, da preskrbujejo svoje člane z blagom po nižjih cenah, kakor drugi trgovci, ali pa vsaj po istih cenah in potem čisti dobiček razdele med člane, oziroma ga porabijo njim v prid.

Neoporečno je, da so ravno konsumna društva na nadrobne cene blaga pri posameznih trgovcih mnogo vplivala in iste znižala.

Zalostno je le, da so nekateri ljudje, ki čutijo le potrebo zabavljati, da bi pa sami dejansko kaj pripomogli — pa ne razumejo.

Imajo pa konsumne zadruga tudi še višji pomen, oprostiti kupujoče občinstvo spon in izkoriščevanja po velikem kapitalu. Zdaj so konsumna društva na Kranjskem še redka. Tudi sovražijo jih oni kratkovidni ljudje, ki v svoji omejenosti ne vidijo dalje, kakor imajo do svojega praga in s svojo nevednostjo v gospodarskih vprašanjih slepijo in hujskajo javnost proti njim. V naših časih se združujejo veliki bogatinci, ki hočejo v združenju podjarmiti ves svet — zlatu. Velevažna naloga čaka v tem boju med nekaterimi velikimi bogatini in kupujočim občinstvom ravno konsumna društva.

Z lastnimi močmi.

Velik ljudski koncert priredi v nedeljo dne 18. t. m. v veliki dvorani hotela „Union“ ljubljansko-katoliško društvo za delavke. Sodelovala bo godba. Kdor ljubi petje in želi vesele dostojne zabave, pridi! Naša delavska organizacija napolni dvorano, da bodo veselejši zvrgoletli dobroznani naši slavčki. Pričetek ob 7. zvečer. Vstopnina: sedeži 3, 2, 1 krona; stojišča 50 vinarjev. Pričakujemo gostov z dežele.

Idrija. Delavska resolucija ministru rešena. Po večkratnih sestankih delavskih zastopnikov se je sklenila resolucija, ki se je oddala v roke gospodu poljedelskemu ministru Ferdinandu grofu Lonqueval-Buquoy, ki je obiskal naš rudnik dne 2. novembra 1905. Po preteku treh mesecev smo prejeli delavci eraričnega rudnika od gospoda ministra novi plačilni pravilnik; najbolj važna točka je rešitev resolucije, ko dobijo zopet mladi delavci sprejeti od leta 1902 brezplačno doklado v naturi (žito in drva.) Da smo to dosegli, je zasluga vsega delavstva ne glede na stranko, kajti pri stavljenju resolucije so bili zastopniki vsih strank navzoči. Drugič se je pa tudi

zahvaliti našemu deželnemu poslancu g. M. Arkotu, ko je on tudi sam osebno prosil g. ministra za ugodno rešitev delavske resolucije. Dozdaj smo imeli delavci eraričnega rudnika V. razredov, vsakega z dvema plačilnimi stopinjama, peti razred je bil v gotovinski plači z osemurnim delom, 60 in 80 vin. brez vsake doklade in IV. razred je imel šele doklado, pa le v gotovini, ne v naturi (žito in drva), jamskim delavcem je bila zaprta pot v II. razred. Novi plačilni pravilnik veljaven s 1. priobčimo prihodnjic.

Računski zaključek za I. tržiško delavsko konsumno društvo vpisana zadruga z omejenim poroštvom, z sedmo upravnno leto 1905. (Začetek 17. decembra 1898.) Zadruga je član „Zadružne zveze“ v Ljubljani, ki je izvršila zadnjo revizijo dne 18. maja 1905 in „Gospodarske zveze“ v Ljubljani, ki posreduje za zadrugo nakupe, oziroma prodaje. Začetkom leta 1905 je zadruga imela 92 zadržnikov z 92 deleži v znesku 760 K. V računskem letu je pristopilo 6 zadržnikov s 6 deleži v znesku 50 K. Skupaj je torej v zadrugi 98 zadržnikov z 98 deleži v znesku 810 K. Izstopil je en zadržnik z enim deležem v znesku 10 K ter šteje zadruga koncem računskega leta 97 zadržnikov s 97 deleži v znesku 800 K. Tekom računskega leta je odpovedalo 5 zadržnikov 4 deleže v znesku 38 K 50 h. Denarni promet v računskem letu je bil naslednji: Prejemki 24.819 K 75 h, izdatki 23.609 K 5 h; skupaj 48.428 K 80 h. — Denarni promet Prejemki (Debet): Blagajniški preostanek l. 1904 634 K 48 h, vplačani deleži 50 K, pristopnine 6 K, izposojila 600 K, prejemki za blago 23.494 K 27 h, predplača 35 K; skupaj 24.819 K 75 h. — Izdatki (Kredit): izplačani deleži 10 K, vrnjena izposojila 600 K, izdatki za blago 20.958 K 19 h, voznina 425 K 58 h, užitnina 559 K 27 h, inventar premičnin 41 K 85 h, pridobinski davek 7 K 20 h, neposredna pristojbina 5 K 15 h, upravni stroški: plače uslužbencem 712 K 66 h, pisarniške potrebščine 2 K 50 h, zavarovalnina 11 K 9 h, poštnine in brzojavi 49 K 23 h, razni stroški 12 K 78 h, kurjava in svečava 67 K 49 h, bolniška blagajna 2 K 40 h, najemnina 6 K 56 h, predplačila 35 K, potnine 15 K. nagrade 300 K, stanarina 250 K, leg. in koleki 3 K, tiskovine 45 K 37 h; obresti izposojil 22 K 50 h, darovi 24 K, delnica pri listu „Naša moč“ 50 K, izplačana dividenda 102 K 14 h h, gotovina konec leta 1905 1210 K 70 h; skupaj 24819 K 75 h. — Račun izgube in dobička. Izguba (Debet). Voznina 425 K 68 h, užitnina 559 K 27 h, odpis prem. inventarja 10% 55 K 36 h, davki 7 K 20 h, neposredna pristojbina 5 K 15 h, upravni stroški 1503 K 7 h, obresti 22 K 50 h, obresti rezervnega zaklada 36 K 72 h, obresti od izpos. neizplač. 1905 1 K 25 h, darovi 24 K, čisti dobiček 581 K 34 h; skupaj 3221 K 54 h. — Dobiček (Kredit): kosmati dobiček pri blagu 3176 K 88 h, pristopnine 6 K, povrnjena predplača 35 K, dolg na obrestih izposojil koncem l. 1904 3 K 66 h; skupaj 3221 K 54 h. — Bilanca. Imetje (Aktiva): vrednost blaga 2760 K 38 h, terjatve na blagu pri zadržnikih 2032 K 87 h, vrednost inventar. premičnega 498 K 33 h, delež pri „Gospodarski zvezi“ 40 K, delež pri „Zadružni zvezi“ 20 K, delnica pri listu „Naša moč“ 50 K, gotovina koncem leta 2905 1210 K 70 h; skupaj 6611 K 28 h. — Dolgovi (Pasiva): deleži 800 K, izposojila 600 K, dolg na blagu nezadržnikom 3670 K 65 h, dolg

na obrestih od izposojil 1 K 25 h, rezervni zaklad 1021 K 32 h, 4% obresti od rezervnega zaklada 36 K 72 h, čisti dobiček 581 K 34 h; skupaj 6611 K 28 h. — Račun rezervnega zaklada. Rezervni zaklad koncem leta 1904 918 K 17 h, 4% obresti za leto 1905 36 K 72 h, pripis od čistega dobička l. 1905 103 K 15 h; skupaj 1058 4 h

Krvoses kapitalizem.

Sava. Dvanajst delavskih družin brez strehe. Letošnjo zimo bo pomnilo naše delavstvo do groba. Priplesla nam ni nič veselega, marveč cel kup nesreč. Ogenj nam je vzel polovico kruha. Lahko rečemo, da razen Martinarjev malone vsi delavci polovico manj zaslužimo. Zdaj je obstala tudi fajnuštreka in bo stala najmanj dva meseca, ker hočejo vse pre narediti na elektriko. Poleti v hudi vročini smo valcali, zdaj pozimi pa popravljamo. Kako je to imenitno za nas, si lahko mislite. Človek navajan delati v vročini, naj pa dela zdaj na mrazu. Letos mora pač res vse zadeti naše delavstvo. V tej hudi zimi si izmisli naše ravnateljstvo, da poveča tovarno. In da dobi prostor, pa hočejo podreti dve hiši, delavskim 12 družinam pa pravijo, v enem mesecu morate izprazniti stanovanja. Kam bodo pa šli ti reveži, ko pri nas tako primanjkuje stanovanj. Če bi bilo gorko, no bi nazadnje že še zlo. Saj bi bilo končno tudi pod smrekami dobro. Zdaj pa resni to poizkušati, saj kaže toplomer le vedno pod ničlo. Naši gospodje naj naredo delavskim družinam saj kake lesene lope ali barake, kakor jih napravljajo za svoje delavce razni stavbeni podjetniki.

Tovarniški zidarji. V naši tovarni imajo ene vrste delavcev, ki jim pravijo pocerji. Seveda prečastno bi se zdelo gotovim ljudem, če bi jim rekli zidarji. Zdaj zavidajo zidarje in pravijo: Imate zdaj dosti dela in veliko zaslužite. Kajpada, oni ki ne pozna naših razmer, lahko tako blebeta in čveka. Mi zidarji nikdar brez skrbi niti zaspati ne moremo. Če se kaj pokonča v Martinovkah, pa hajd na noge in na delo, dasi bije tudi polnoči. Seveda je to nad vse prijetno, iz tople postelje pa v vročo peč. Nedeljskega počitka zidarji le malo poznamo. Delali smo vse božične praznike, vse nedelje in praznike meseca decembra, pa v januarju tudi. Naš mojster je obolel. Prišlo je pa neko človeče namesto njega z Javornika. Prvo, kar je naredil, je bilo, da je mogočno izjavil: „Ne poznam nobene nedelje in nobenega praznika“. Na Savi imamo tudi nekega predelavca, ošabno-človeče, pravijo mu pavov lajnar, ker nemški „Bauleiter“ ljudem ne gre v glave. Ošabno res kakor pav hodi po tovarni in liki pav kriči „forberc“, pa krega se z delavci, kakor da nima družega posla in pa da mu ne postane dolg čas. Za delavce sta pa res skrbna tako, da tovarni ni v škodo, zidarjem pa ne v korist. — Delali smo po pečeh meseca januarja malone ponoči in podnevi, da bi pa bila pisala pravično šihite, tistega pa ne. Tudi inženir nas loči kakor pastir kozle in ovce. Če le pride med nas zidarje kdo, ki ni Kranjec, gotovo ima v dveh letih 4 K za šihit ali pa še več, domačin pa nima nobeden 4 K za šihit. So zidarji, ki delajo že 4 do 7 let v tovarni, pa še toliko ne zaslužijo, kolikor ima tujec prvi mesec. Pravica, kje si? Na Savi te ni, ker si zgorela!

Strokovno društvo se zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so poslali po „Naši Moči“ 97 K 22 vin. in jeseniškemu do-

brotniku J. Z., ki je daroval za naše brezposelno delavstvo 20 kron. Darovi so bili porazdeljeni med brezposelne delavke.

Delavke v savski tovarni se zahvaljujemo vsem dobrotnikom, ki so nas podpirali s svojimi darovi. Bog jim stoterno poplačaj.

Neugodne železniške zveze za delavstvo v gorenjski dolini. V tovarnah na Savi in Javorniku nas je jako veliko delavcev, ki delamo med tednom in se vozimo ob nedeljah in praznikih domov. Delamo pa do šestih zvečer, vlaka iz Ljubljane in Trbiža pa prihajata na postaji Jesenice in Javornik ob šestih zvečer. No zdaj se pa vozimo z vlakom, če se moremo. Iz tovarna pa ne smemo pred šesto uro, vlak pa seveda tudi ne čaka na nas. Prej so bili nekateri železniški uradniki tako prijazni, da so nam dali delavske vozne listke v nedeljo zjutraj ob pol 2. in pol 3. uri, nekateri pa tudi še ob 6. zjutraj. Zdaj nam pa pravijo, namesto da bi nam dali vozne listke, je že nedelja. Tako smo delavci zelo prizadeti, ker nam gre že tako veliko krajcarjev za vožnjo, zdaj moramo pa še plačevati cele vožnje listke. Ta stvar se da popraviti na dvojen način. Ali naj da tovarna vsako soboto prosto ob 5. zvečer, ali pa naj posreduje pri železniškem ravnateljstvu, da izpremeni vožnji red. Tako kot je zdaj, ne more ostati.

Nesreča v tovarni. Trnovo na Notranjskem. Dne 13. t. m. okrog 4. ure popoldne je prišel Franc Znidaršič iz Ilirske Bistrice v parni žagi Josipa Samsa pod strojev jermen. Zlomilo mu je levo roko, levo nogo in rebra na levi strani. Raztrgalo mu je pri vrtenju okrog kolesa vso obleko, celo čepico in čevlje na nogah. Revez je umrl na dobljenih poškodbah.

Linhartovo pojasnilo o njegovi aretaciji. Gospod Karol Linhart nam piše: Bil sem aretovan na podlagi anonimnega pisma, pisanega od človeka, ki stoji v preiskavi radi defraudacije. — 10. t. m. sem bil izpuščen in je državno pravdnštvo ostavilo vsako postopanje proti meni. Izkazalo se je namreč, da sem bil po nedolžnem obdolžen i. s. iz sovražnosti ter sem vložil že tožbo proti anonimnemu obrekovalcu. Dasi je Linhart naš nasprotnik, smo rade volje priobčili njegovo pojasnilo. Pri Linhartovi aretaciji je pa še nekaj, kar moramo najodločnejše obsojati. Kar na brezimno pismo ovadbo tirati človeka v spremstvu šestih orožnikov v ječo, to že na Turškem ni več navada. Stvar mora biti strogo preiskana in one, ki so povzročili to blamažo in pa tudi šli na lim brezimnemu ovaduhu brez dokazov, naj zadene vsa strogost postave. Nasprotnike ima vsak in če bo moral vsak kar na brezimno ovadbo romati v spremstvu šestih orožnikov v zapor, kam pa pridemo!

Iz Vevč. Naš „ta suh“. V predzadnji številki „Naše moči“ nam je tovariš iz Gratweina opisal istega verkführerja, ki se mu pravi „snelzug“, in pristavil, da pride v našo tovarno. No, prav veselilo bi nas, da bi prišel, ker tu pri nas se pa nahaja eden njegove žlahte pod imenom „Drakulič“, ali kakor mu po navadi pravijo „ta suh“. Ta bi mu bil prav zvest tovariš. Mi smo se že veselili, da ko pride „snelzug“, bomo še „ta suhega“ naložili nanj in ju potem pognali čez meje kranjske dežele. Ali žalibog se to še ne more zgoditi, ker vedite, da pri nas še ni železnice v tovarno. Cesta je pa tudi tako slaba, da „snelzug“ nikakor ne more peljati po njej. — No pa v naši tovarni še tudi ni bil „snelzug“ nič aviziran. Pač so pričeli meriti, kot bi bilo

najlozje speljati tir v tovarno, morda pa „snelzug“ še ta čas počaka, da se tir dodela. Ali je pa že s tira skočil, kar Bog varuj. Če bi se to zgodilo, bi moral naš „ta suh“ še tu ostati in naprej opravljati dve tako težavni službi, namreč poštarja in inženirja. Ker naš „ta suh“ vsak večer pomaga na pošti deliti časnike in pisma in zato je pa že tudi kot inženir vmeril železnico naravnost od pošte proti tovarni kar čez njive in travnike. Posebno hudo bolezen je pa dobil zadnji čas, menda se je kaj prehladil v tej zimi in ta je, da on ne more trpeti, da bi delavci in delavke ob praznikih šli v cerkev, kot je bilo do sedaj navada, da so tisti delavci, ki delajo samo podnevi ob praznikih pričeli delati ob 8. uri in delajo do štirih popoldne. To mu ni šlo v njegovo trdo lampo tako dolgo, da je vsakemu utrgal dve uri. No, delavci so se pri vodstvu pritožili in vodstvo je menda naročilo „ta suhemu“, da naj to popravi, ker je kar naenkrat iz osem ur nastal cel ših. Upamo, da je gospodek sedaj te boleznii ozdravljen, ako se ga pa še kdaj ta bolezen loti, naj pa poprej dobro premisli in malo postave pregleda, predno kaj ukrene. Drugič Vam pa še kaj zanimivega povem o njem, če boste zadovoljni s tem. Pa tudi o našem ljubem Krmolju povemo še več zanimivih stvari, ker je tako radoveden izvedeti, kaj še naj vemo o njem.

Med brati in sestrami.

Iz ljubljanske tobačne tvornice „Gutmorgnu“ v slovo. Našo tovarno je zapustil prva oseba za ravnateljem, g. Topolansky. No, pač dvomimo, da bi bila kaka delavka ali kak delavec potočil solzo za njim. Splošno znana je bila njegova velika „priljubljenosti“ med delavstvom. Bil je surov, neolikan in neprijazen z nami. Vesel je bil, kdor ni imel opraviti z njim. Sicer kakor povsod, tudi pri nas, niso nasejane delavstvu tla s cveticami, mnogo preziranja, zaničevanja in psovk požremo tudi pri nas, pa gospod Topolansky je bil v tem oziru prav res mojster vseh mojstrov. Dasi Slovan po rodu, je bil seveda nemškega mišljenja in nas je zaničeval, ker smo slovensko delavstvo. Pa nočemo naštetih njegovih grehov več, saj ga ni hvala Bogu zdaj med nam in kjer mu bo gotovo bolj všeč, kakor pri nas, ki nas maral ni, mi pa njega ne. Delavska nevolja proti njemu se je zlasti izkazala v predlanskih bojih, ko smo vprizorile za naše odpuščene sodelavce glasen ugovor na dvorišču in ga je podrlo na tla razljučeno delavstvo. Na shodeh je potem delavstvo samo povedalo, kaj in kako sodi o njegovih slavnih činih. Njegov naslednik g. Pesjak je pa ves drug mož. Kolikor je opazilo delavstvo dozdej, bo z njim lahko shajalo, ker ga razume. Prijazen je in govori z delavstvom rad slovenski. Naj bo prepričan, da znamo ceniti uljudnost, prijaznost in pravičnost.

O razmerah v halajnski tobačni tvornici nam piše delavka: Dobro vem, da bo gotovo zanimalo naše ljubljanske stanovske tovariše in tovariše, kako se pri nas gibljemo. V naši tovarni nas je veliko delavstva, ki ne trobimo v socialno demokrasko trobentno. Nesocialnodemokrasko delavstvo je bilo združeno do zadnjega časa le v Halajnskem katoliškem društvu za delavce in delavke. Pa to nam ni zadostovalo. Letos na Svečnico smo imeli sijajno obiskan ustanovni shod krajevne skupine Strokovne zveze kršč. tobačnega delavstva v Avstriji. —

Delavka Majesky je naglašala v izbornem govoru, da mora zahtevati delavstvo pravico za upokojeno delavstvo, da obdrži pravico do brezplačnih zdravil.

Iz Cvitava nam pa poroča naša dopisnica delavka, da je priredilo dne 31. m. m. nesocialno demokrasko misleče delavstvo jako dobro obiskan shod. Na shodu je govorila delavka Marija Treitner o razločku med drago socialno demokrasko strokovno zvezo in pa med ceno nesocialno demokrasko tobačno strokovno zvezo.

Z Dunaja imamo tudi dopis neke tobačne delavke, ki dela v otakrinški tovarni. Tobačno delavstvo v naši tovarni pristopa vedno v večjem številu v nesocialno demokrasko strokovno zvezo tobačnega delavstva. Do grla je že sito nasilstva onih, ki stopicajo za bivšim natakarkjem Pattermannom, dušo rdeče in drage socialno demokrasko strokovne zveze za tobačno delavstvo. Našemu Pattermannu je to dobro znano in mož kakor je zvit in ima dober nos, sodi, da pač ne bo več dolgo dobro živel od grošev tobačnega delavstva. In zato zadnji čas Pattermann vedno bolj in bolj hodi na shode natakarkjev, za katere mu kot nekdanjemu natakarkju pač bolj bije srce, kakor pa za tobačno delavstvo.

Zahvala. Najtopleje se zahvaljujem odboru podpornega društva tobačne tovarne za prejetih 10 kron, ki mi bojo veliko hasnili. Helena Dečman.

Iz Škal pri Velenju. Zlastnimi močmi. Vseposod se giblje delavstvo in združuje v strokovnih društvih, le pri nas je še vse mrtvo in zaspano, kakor da bi bilo vse zadovoljno in v redu. Delavci oglašajte se v „Naši moči“, katere dohaja 40 iztisov k nam, objavljajte svoje želje in pritožbe. Bolj ko lačnemu kruha pa nam je treba v prvi vrsti strokovnega pouka, ki bi se lahko vršil za zdaj v posebnem delavskem odseku bralnega društva ali pa na poučnih shodih v Pesjem. Ne zaostajajmo za kmetom, ki ima svojo zadrugo!

Podljubelj, Rožna dolina, Koroško. Shod Slov. kršč. soc. del. društva za Podljubelj in okolico. Prirejeno zborovanje se je vzlic snežnemu vremenu prav dobro in veselo obneslo. Predsednik Spöck je pozdravil navzoče s kršč. delavskim pozdravom, podelil besedo fužinskemu delavcu tovarišu Jobu, ki je govoril ovplivu „alkohola na delavski stan.“ Kot drugi govornik je nastopil č. g. društv. konzulent, ki je razpravljaval o „socializmu“, organizaciji in agitaciji, omenil tudi splošne stavke. Pripomniti je treba, da se pričinja abstinentsno oziroma zmernostno gibanje med tukajšnjim našim slovenskim delavstvom. — Hvala in slava obema predavateljema. Živela abstinencia. Živela kršč. socialna ideja. Naprej za pravo stvar.

Socialno demokraska surovost. Minuli mesec je sedelo 5 kršč. soc. mislečih delavcev, ki so člani slov. del. društva Podljubelj v neki gostilni v Borovljah, za njimi prihite 3 „exemplari“ soc. demokratov, ki so jih tako lepo počastili, da je vsa stvar pri sodnji, ni še dovolj, da so jim z vsem primerjali, prično kleti, izrek Bog je s . . . a, cerkev teater itd.

Ljubljana. Najkrivičnejši davek. Vse toži v Ljubljani o draginji. Uradniki hočejo zvišanje plač in pravijo, da ne morejo izhajati, kako naj pač izhaja delavec, ki zasluži na dan 2 K ali pa še toliko ne. In kdo je kriv te draginje v Ljubljani? Gotovo je več vzrokov a danes naj navedemo glavnega. Če prinese kmet kako stvar v mesto na

prodaj, ga že čaka pred mestom užitninski paznik in od vsake stvari je treba plačati precej visoko pristojbino predno sme v mesto. In to je najkrivičnejši davek. Kjer je pametna gosposka povsod je davek tako uravnan, da ga plača tisti največ, ki ima največ dohodkov, a užitninski davek je tak, da ga plača tisti največ, ki ima najmanj dohodkov. In to je delavec. Le izračunajmo! Vzemimo delavca, ki ima 2 K dnevne plače in pa uradnika ali trgovca ali posestnika, ki ima na dan 10 K. In koliko je takih. Večino onih 2 kronic da delavec za živež in če se vzame, da je od njegovih 150 vin., katere da za živež 10 vin. užitnine — in toliko jo je gotovo če ne več — tedaj on plača dvajseti del svojega zaslužka za davek. Kaj pa on, ki ima na dan 10 K? Saj rabi ravno toliko kakor delavec, malo drugačne vrste seveda. On plača tudi 10 vin. davka. Kaj pa pomeni to zanj? On plača, ker ima na dan 10 K, le eno stotino svojega dnevnega zaslužka za davek. To je torej pravica! Tisti, ki zasluži 2 K, da za davek eno dvajsetino svojega zaslužka in oni, ki zasluži 10 K, pa le eno stotino. In to gre naprej. Čim višjo ima kdo plačo, toliko manj se nam pozna ta davek, najbolj se pozna onemu, ki ima najmanjšo plačo. — Država je iz tega vzroka odpravila mitnice, imajo jih le še zaostala mesta, ki zaostajajo za tokom časa in ki imajo zaspane in malo misleče ljudi na krmilu. Krivda ne zadene enega ampak cel občinski odbor.

Darovi.

Za brezposelno delavstvo na Savi.

II. Izkaz daril za brezposelno delavstvo na Savi. Zbirka odposlana dne 14. svečana 1906 na naslov: „Strokovnega društva za delavstvo na Jesenicah“. Darovali so: gg. člani „Katoliške delavske družbe“ v Idriji kot I. zbirko 46.30 K, velečastiti g. G. Šinkovec, župnik, Škofjaloka 10.10 kron, redakcija „Christl. soc. Arbeiter-Zeitung“, Dunaj 10.— K, veleč. gosp. J. Potokar, stolni vikar, Ljubljana 4.— K, Strokovno društvo strojarjev v Mirnu pri Gorici 5.— K, Kršč. soc. strok. društvo papirnega delavstva v Vevčah 22.43 K, skupaj 97.74 K.

Listnica uredništva in upravnistva. — Med v d a m i. Vaš dopis pride prihodnjč. Prosimo rednih dopisov. — Odbor „Podpornega društva tob. tvornice“. Zahvale nismo mogli preje priobčiti, ker nam jo oni gospod, ki ste mu jo izročili, ni izročil. Toraj nas ne zadene nikaka krivda. — Idrija. Imena darovalcev priobčimo prihodnjč. — „Tolmač“ smo morali danes zaradi mnogih važnih dopisov odložiti.

Zahvala.

„Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani“ se zahvaljuje tem potom vsem, ki so omogočili, da je tako izborna uspela društvena predpustna zabava 20. januarja t. l. v „Unionu“. Zlasti se zahvaljujemo na posetu gg. uradnikom naše tovarne in pred vsem našemu g. ravnatelju Möllerju, ki so darovali v društvene namene znatne vsote in osebno počastili našo prireditve. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so prispevali za našo veselico. Zlasti se pa zahvaljujemo imenom velerodnim tvrdkam Češnik & Milavec, Miklauc, Grobelnik, I. C. Mayer, lekarna Mayr, Petkošek, Elsner, Zalaznik, plinarni, I. Luckmanu, Awanzo in Jos. Rozmanu. Zahvaljujemo se tudi vsem obiskovalkam in obiskovalcem, ki so se udeležili in tako omogočili prijetno zabavo. Živeli in prisrčna zahvala vsem dobrotnikom in prijateljem bruštva!

Odbor „Podpornega društva delavcev in delavk c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani“

Somišljeniki!

v nedeljo vsi na koncert „Katoliškega društva za delavke v Ljubljani“, ki bo v „UNIONU“!

Vabilo

k

občnemu zboru

I. del. trž. kons. društva v Tržiču

kateri se vrši

dné 18. febr. 1906 ob 4. uri pop.

v prostorih g. H. Dobrin (na Skali.)

Vspored:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1905.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička leta 1905 (§ 20. dr. pr.)
8. Slučajnosti.

V slučaju, da bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vršil se bo pol ure kasneje v istem prostoru in z istim sporedom drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na število navzočih (§ 24. društ. pravil).

K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Vabilo

na

XII. redni občni zbor

I. ljub. del. kons. društva v Ljubljani

reg. zadruga z omejeno zavezo.

ki se boče vršil

v nedeljo 25. febr. ob 4. uri pop.

v prostorih

„Slov. kršč.-soc. zveze v Ljubljani hotel „UNION“ vhod v Francišk. ulicah.

Spored:

1. Pozdrav načelnika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Odobritev letnega rač. zaključka.
5. Volitev novega odbora.
6. Izprememba pravil.
7. Raznoterosti.

Računski zaključek je vsakemu članu v pogled v društvenih prostorih od 8. ure zjutraj do pol 2 ure popoldne in od 3. ure popoldne do 8. ure zvečer.

K obilni udeležbi vabi

Odbor.

8 52—8

Kdor hoče res postrežen biti z

dobrim, naravnim belim in črnim vinom,

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano
trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!
Ne prezrite!

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **možke obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi **že kupljeno blago v delo**.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprejemam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom trgovcem, priporočam posebni oddelek za izdelavo **konfekcij, oblek za prodajo, od najpripottejše do najfinejše izvršitve**. Na zahtevo dam tem še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar
krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

Domača, poštena tvrdka!

Svoji k svojim!